

Parkovne površine grada Siska

Heski, Ivan

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Forestry / Sveučilište u Zagrebu, Šumarski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:108:972377>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-27**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Forestry and Wood Technology](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

ŠUMARSKI FAKULTET

ŠUMARSKI ODSJEK

PREDDIPLOMSKI STUDIJ

ŠUMARSTVO

IVAN HESKI

PARKOVNE POVRŠINE U GRADU SISKU

ZAVRŠNI RAD

ZAGREB, RUJAN 2016.

PODACI O ZAVRŠNOM RADU

Zavod:	Zavod za ekologiju i uzgajanje šuma
Predmet:	Zaštita prirode
Mentor:	Prof.dr.sc. Željko Španjol
Asistent:	Dr.sc.Roman Rosavec
Student:	Ivan Heski
JMBAG:	0068209214
Akadska godina:	2015./2016.
Mjesto i datum obrane:	Zagreb, 29.09.2016.
Sadržaj rada:	Slika: 21 Popis vrsta: 6
Sažetak:	<p>Grad Sisak je grad na tri rijeke; Kupi, Savi i Odri. Nalazi se u tipičnom panonskom krajobrazu.</p> <p>Razvoj vrtno-parkovnih površina grada Siska vezan je za urbani razvoj grada i pojavu građanstva sredinom 19.stoljeća.</p> <p>Drvoredi i aleje lipa, divljeg kestena i javora se protežu kroz ulice grada Siska.</p> <p>Prilikom uređenja trgova i parkova koristio se volumni prostor toka rijeke Kupe i pravokutni sustav urbanističkog plana gradskog prostora.</p> <p>U povijesnom razdoblju 19.stoljeća formirani i podignuti su brojni parkovi i perivoji opisani u ovom radu.</p>

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. GRAD SISAČ- GEOGRAFSKI SMJEŠTAJ I POVIJEST	2
3. PARKOVNE POVRŠINE GRADA SISAČ	4
3.1 Šetalište Vladimira Nazora.....	4
3.2. Park na Trgu Ljudevita Posavskog.....	8
3.3. Trg bana Josipa Jelačića	11
3.4. Park dr. Franje Tuđmana	14
3.5. Trg hrvatskih branitelja	16
3.6. Perivoj Viktorovac	18
4. ZAKLJUČAK.....	21
5. POPIS LITERATURE	23

1. UVOD

Ljepota grada Siska ogleda se u ljepoti njegovih trgova, parkova i šetališta. Početak parkovne umjetnosti vezan je uz urbani razvoj grada sredinom 19. stoljeća. Tada se formiraju i parkovno uređuju trgovi, šetališta i parkovi. Uz ulice sade se drvoredi i aleje lipa, divljeg kestena i javora. Po načinu oblikovanja i primjeni flornih elemenata Sisak nije zaostajao za Zagrebom i Europom.

Grad je u prošlosti dugo bio najrazvijenije industrijsko središte Hrvatske s Rafinerijom za preradu nafte i naftnih derivata, proizvodnjom čeličnih cijevi i spojnica u Željezari, kemijskom industrijom Radonja (poslije Herbos) u kojoj su se proizvodila umjetna gnojiva i sredstva za zaštitu bilja, proizvodnjom plastičnih masa u Sipasu, kožarskom industrijom, proizvodnjom tanina i furfurola. Za zaštitu stanovništva od ovih proizvođača buke i zagađivača okoliša bilo je nužno strateški planirati zelenu infrastrukturu. Čine je kvalitetne zelene površine različitog tipa koje značajno podižu kvalitetu života zajednice.

Značaj zelenih gradskih površina je u procesu očuvanja zdrave životne sredine i zdravlja ljudi. One u obliku parkova i park – šuma apsorbiraju veliku količinu ugljičnog dioksida iz atmosfere, utiču na vlažnost zraka i temperaturu, sprečavaju eroziju tla i imaju estetsku dimenziju u kreiranju pejzaža.

Najčešće i najznačajnije zelene površine za odmor, šetnju, igru i rekreaciju su gradski parkovi. Parkovi mogu biti tematski projektirani (park glazbe, umjetnosti, sporta..). Park šume i zelene zone za sport i rekreaciju često se nazivaju plućima grada i imaju nezamjenjivu ulogu u kreiranju socijalne dimenzije grada.

Osim ove nužnosti ozelenjavanja grada za zaštitu zdravlja stanovništva od štetnog utjecaja industrijskog razvoja u novijoj povijesti Siska, važno je istaknuti da je sistematska izgradnja gradskog urbanog prostora grada počela još u 19. stoljeću. Nakon ujedinjenja Civilnog i Vojnog Siska 1874. godine, da bi izgled grada pratio brzi gospodarski razvoj, prvi gradonačelnik Franjo Lovrić i gradsko poglavarstvo ulažu u izgradnju novih ulica, trgova, parkova i šetališta.

Tako je po uzoru na zagrebački Zrinjevac na Šetalištu Vladimira Nazora primijenjena planska sadnja, hortikulturno uređenje i izgradnja staza, dok se perivoj Viktorovac uređivao po uzoru na Maksimir.

Danas brigu o javno zelenim površinama u Sisku vode Komunalac Sisak d.o.o. i Horting d.o.o.

2. GRAD SISAK- GEOGRAFSKI SMJEŠTAJ I POVIJEST

Grad Sisak nalazi se na 45°48' s.z.š., 16°36' i.z.d. na nadmorskoj visini 98 m, s površinom od 422,75 km². Spada među najstarija naselja središnje Hrvatske i središte je Sisačko-moslavačke županije. Smješten je na ušćima tri rijeke: Save, Kupe i Odre. Kroz povijest grad se razvijao uz Kupu, a razvoju grada osobito je pridonijela činjenica da su Sava i Kupa plovne upravo do Siska, što je potaklo gospodarski razvoj i trgovinu.

Sisak je kroz svoju povijest promijenio više službenih imena, no nakon ilirsko-keltske Segestice - sva su kasnija imena utemeljena na rimskom imenu Siscia (*Siscium*, *Sissek*, *Sziszak*).

Tragovi njegove urbane naseljenosti mogu se pratiti sve do 4. stoljeća prije Krista. Već i prije znakova urbanog naselja ovaj su kraj nastanjivali ljudi te su prilikom arheoloških istraživanja nađeni prapovijesni ostaci oruđa i kipića idola.

U 4. stoljeću prije Krista u ovo područje provaljuju Kelti iz plemena Segestani te se miješaju s Ilirskim starosjediocima, a zajedničkom naselju s desne obale Kupe daju ime - Segestica. Rimljani su u više navrata pokušavali osvojiti Segesticu, no to je pošlo od ruke mladom Oktavijanu tek 35. prije Krista. Nakon jednomjesečne opsade, s vojskom od 12.000 ljudi, osvaja keltsko-ilirski grad, a s lijeve obale Kupe osniva rimski vojni logor - Sisciju. Ovaj je logor ubrzo dobio status grada, a njegov je zemljopisni položaj pridonio jačanju vojnog, prometnog i upravnog značenja toga urbanog središta, a osobito razvoju trgovine i obrta. Rimski je Siscija imala luku na Kupi, a od sredine 3. stoljeća i kovnicu novca. U doba cara Dioklecijana, Siscija postaje glavnim gradom provincije Pannonia Savia (Savska Panonija).

U ovom području rano se javlja kršćanstvo. U Sisciji je već krajem 3. stoljeća sjedište biskupije.

Nakon propasti Rimskog carstva Siscija je potpuno zapuštena. Dolaskom Hrvata u 7. stoljeću grad se ponovo budi i raste, a hrvatski knez Ljudevit Posavski početkom 9. stoljeća, utvrđuje grad i bori se protiv Franaka. Za Tomislavove vladavine Sisak je ušao u sastav novonastale Kraljevine Hrvatske, što potvrđuju spisi sa splitskog crkvenog sabora. Nakon turbulentnih događaja s kraja 11. i početka 12. stoljeća i uspostave personalne unije dolazi pod vlast hrvatsko-ugarskih kraljeva.

Sisak je obilježen na srednjovjekovnim kartama svijeta, Ebstoforskoj iz 1235. i Hereforskoj iz 1280. godine.

U sisačkoj tvrđavi (Stari grad), izgrađenoj uz pomoć građevinskog materijala iz stare Siscije, 22. lipnja 1593. odigrala se velika bitka koja je naznačila zaustavljanje turskog prodiranja u Europu i bila prva velika pobjeda ujedinjenih kršćanskih snaga Srednje Europe protiv turske vojske.

Povlačenjem Turaka iz ovih krajeva, početkom 18. stoljeća, prestaje i dugotrajna stagnacija u razvoju grada. Ponovno se otvaraju trgovački putovi, a grad postaje sve značajniji kao riječna luka.

U 18. i 19. stoljeću grad je podijeljen rijekom Kupom, a njegov se život odvija u dva odvojena naselja, s lijeve obale Kupe razvija se Civilni Sisak (nazivan kasnije i Stari Sisak), a s desne obale rijeke raste Vojni Sisak (nazivan i Novi Sisak ili Prečki Sisak). Ta je razdvojenost trajala sve do 1874. godine.

29. listopada 1838. zagrebački Kaptol donosi povelju kojom Sisak postaje slobodno trgovište sa svojim statutom, pečatom i grbom. Već od 1828. Sisak ima i svoju urbanističku sistematizaciju koja počiva na regulatornoj osnovi grada što ju je izradio arhitekt Ivan Fistrović.

Godine 1874. ujedinjeni su Civilni i Vojni Sisak pod jedinstvenu upravu, a prvi gradonačelnik jedinstvenoga i otada slobodnog kraljevskog grada bio je ugledni trgovac Franjo Lovrić. Kroz 25 godina svoga gradonačelnikovanja postao je jedna od najmiljenijih osoba u gradu, a Sisak je od trgovačko-obrtničkog središta uspio dovesti do suvremenog izgleda i do kontura koje su u središtu grada i danas prepoznatljive. Krajem ovog razdoblja počinju se razvijati i gradski parkovi, od kojih je najstarije Šetalište Vladimira Nazora iz 1876., a slijedio ga je park na Trgu Ljudevita Posavskog iz 1885.

Slika 1. Stari most izgrađen 1934. godine - Simbol Siska

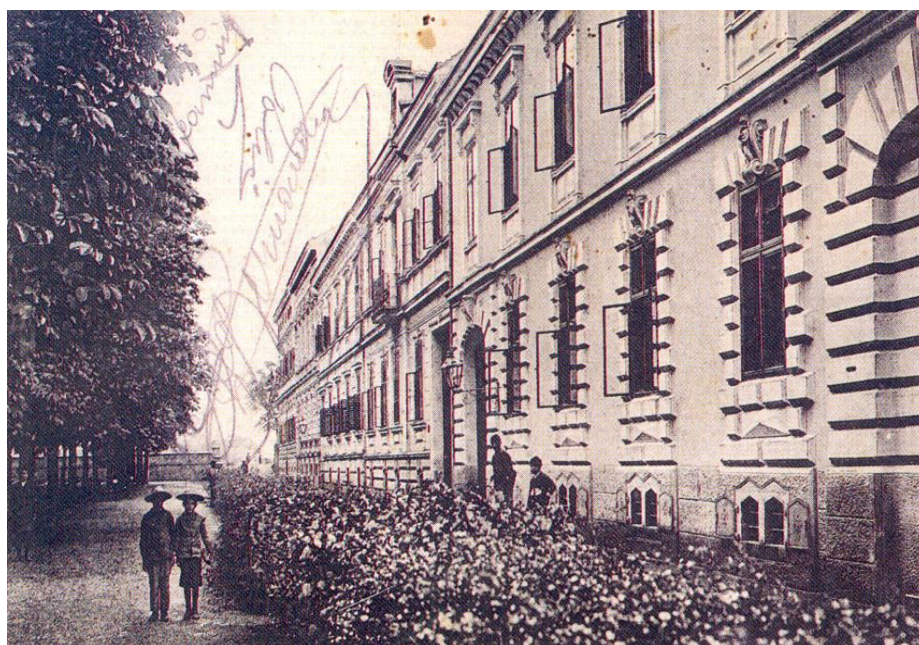

3. PARKOVNE POVRŠINE GRADA SISKA

3.1 Šetalište Vladimira Nazora

1876. godine počelo je nasipavanje „gradske močvarne jame između župne crkve Sv. Križa (danas Katedrale) i obiteljske kuće kotarskog liječnika dr. Gutehya u cilju uređenja gradskog šetališta na tom prostoru. Materijal vađen radi održavanja plovnosti rijeke Kupe nasipan je do 1880. godine.

Po uzoru na zagrebački Zrinjevac počelo se s planskom sadnjom, hortikulturnim uređenjem i izgradnjom staza.

Slika 2. Stara razglednica s detaljem šetališta

Prve zasađene sadnice su stabla platana, koje se danas ubrajaju među najstarija stabla u gradu. U tadašnjem parku raslo je autohtono stablo stare lipe na čijem mjestu je bio postavljen meteorološki stup. Danas je i on uklonjen, zbog arheoloških iskopa na toj lokaciji.

Park zauzima površinu od 9.680 m². Granice parka definirala je i smanjila izgradnja 5 katnica na istočnoj strani parka, kao i izgradnja starog mosta, simbola grada.

1925. godine na mjestu centralnog ronda u parku, društvo Hrvatica dalo je izgraditi muzički paviljon u čast 1000-godišnjice krunidbe kralja Tomislava, čime je poboljšana parkovna arhitektura.

Slika 3. Šetalište danas

Slika 4. Muzički paviljon izgrađen 1925.godine

Danas se park bitno ne razlikuje od izvornog. Svake godine u svibnju, u parku se održava Sajam cvijeća.

Slika 5. Detalj sa Sajma cvijeća

Slika 6. Fontana u parku

Popis vrsta

- *Aesculus hippocastanum* (divlji kesten)
- *Platanus xhispanica* (hibridna platana)
- *Tilia platyphilos* (rana lipa)
- *Robinia pseudoaccacia* (obični bagrem)
- *Salix alba* 'Tristis' (žalosna vrba)
- *Taxus baccata* (tisa)
- *Thuja occidentalis* (američka tuja)
- *Picea pungens* 'Glauca' (srebrna smreka)
- *Berberis vulgaris* (obična žutilovka)
- *Pyrocantha coccinea* (vatreni trn)
- *Prunus laurocerasus* (lovorvišnja)
- *Betula pendula* (obična breza)

3.2. Park na Trgu Ljudevita Posavskog

Nekada Novi trg, predviđen kao središnji gradski trg po planu regulacije Starog Siska koji je od 1822. do 1828. izradio mjernik Ivan Fistrović lociran je u sjecištu najduže uzdužne Lađarske ulice (danas Ulica A.i S. Radića) i središnje poprečne ulice. Međutim, ovaj prostor nikada nije preuzeo ulogu gradskog spontanog okupljališta ljudi.

Slika 7. Trg s početka 20.stoljeća

1885. godine trg je nasipan izjaružanim kupskim pijeskom i ukrašen nasadima i klupama. Između 1862. i 1890. godine u sjeveroistočnom dijelu trga sagrađena je sinagoga čime je uz zgradu vijećnice izgrađenu 1870., a dograđenu 1900. godine definiran izduženi pravokutni oblik trga.

Na ovom je trgu 1925. godine za obilježavanje 1000 godišnjice hrvatskog kraljevstva Društvo Hrvatica Siščanka, zasadilo stablo lipe.

Parkovni potencijal trga danas je predstavljen drvoredom stogodišnjih platana, obezvrijeđenih neadekvatnom brigom i održavanjem. Osim drvoreda lipa, ostatak drveća je sađen pojedinačno, kao soliterna stabla ili u grupama.

Slika 8. Obnova drvoreda na trgu

Revitalizacija trga trebala bi prije svega obuhvatiti obnovu dominantnog drvoreda platana, a na površinu od 3.718 m² unijeti elemente kojima bi se oživio ovaj prostor.

Popis vrsta

- *Aesculus hippocastanum* (divlji kesten)
- *Platanus xhispanica* (hibridna platana)
- *Tilia platyphyllos* (rana lipa)
- *Taxus baccata* (tisa)
- *Thuja orientalis* (azijska tuja)
- *Berberis vulgaris* (obična žutilovka)
- *Pyrocantha coccinea* (vatreni trn)
- *Prunus laurocerasus* (lovorvišnja)
- *Betula pendula* (obična breza)
- *Acer negundo* (negundovac)
- *Sambucus nigra* (crna bazga)
- *Pinus sylvestris* (obični bor)
- *Larix decidua* (evropski ariš)
- *Corylus avellana* (obična lijeska)
- *Buxus sempervirens* (šimšir)

3.3. Trg bana Josipa Jelačića

Trg zauzima površinu od 3.462 m², a smješten je između Velikog Kaptola (danas biskupije) i Tuškanove kuće. Veliki kaptol je najreprezentativnija zgrada u Sisku u prvoj polovini 19. stoljeća. Gradnja je započela 1830. godine na mjestu nekadašnje “drvene oštarije gospočke” pokraj skelnog prijelaza preko Kupe.

Unatoč tome što je u navedenim građevinama bilo okupljalište Iliraca, što je u dvorani Velikog Kaptola 1839. godine prvi put izvedena kazališna predstava na štokavskom narječju, plansko uređenje trga počinje 1906. godine. Zaslugom inženjera Lavoslava Hanzlovskog Sišćani su dobili uređeni zeleni prostor – mali park na trgu. Uz obalu Kupe zasađen je i troredni drvored divljeg kestena, a parkom su dominirala 3 rondela. Na glavnom je rijetkost i atrakcija bilo stablo japanske banane. Na centralnom rondelu je 1916. godine podignut spomenik hrvatskom domobranu.

Slika 9. Trg početkom 20.stoljeća

Slika 10. Trg dvadesetih godina 20.stoljeća

Od prvobitne vegetacije još postoje stabla platane, tise i američkog javora.

Slika 11. Trg danas

Slika 12. Stablo divljeg kestena iz drvoreda na sisačkoj šetnici

Popis vrsta

- *Aesculus hippocastanum* (divlji kesten)
- *Platanus xhispanica* (hibridna platana)
- *Tilia platyphyllos* (rana lipa)
- *Taxus baccata* (tisa)
- *Thuja occidentalis* (američka tuja)
- *Berberis vulgaris* (obična žutilovka)
- *Pyrocantha coccinea* (vatreni trn)
- *Prunus laurocerasus* (lovorvišnja)

3.4. Park dr. Franje Tuđmana

Prvobitno Trg narodnog ustanka, a od 2001. godine Park dr. Franje Tuđmana, zauzima površinu od 14.937 m², a smjestio se između ulica F. Lovrića, I.K. Sakcinskog, gradske tržnice Kontroba, Doma umirovljenika i gradskog bazena. Nastao je 50- tih godina 20. stoljeća na vrlo frekventnoj lokaciji. Neadekvatnim održavanjem park je zapušten, ali se 1999. godine pristupilo njegovu preuređenju i obnovi.

Slika 13. Park 60-tih godina prošlog stoljeća

Park je upotpunjen popločenim stazama, raznolikim vrstama visokog i niskog zelenila (drvoredi, skupine stabala, soliteri, grmovi, cvjetne lijehe) i parkovnom opremom (klupe, košarice za otpad, rasvjeta).

Slika 14. Park danas

Na oploćenom rondelu nalazi se spomenik poginulima u Domovinskom ratu, akademskog kipara Peruška Bogdanića.

Popis vrsta

- *Aesculus hippocastanum* (divlji kesten)
- *Tilia platyphyllos* (rana lipa)
- *Tilia cordata* (kasna lipa)
- *Taxus baccata* (tisa)
- *Thuja occidentalis* (američka tuja)
- *Berberis vulgaris* (obična žutilovka)
- *Pyrocantha coccinea* (vatreni trn)
- *Prunus laurocerasus* (lovorvišnja)
- *Prunus avium*(trešnja)
- *Betula pendula* (obična breza)
- *Paulownia tomentosa* (paulovnija)
- *Pinus sylvestris* (obični bor)
- *Pinus mugo* (planinski bor)
- *Acer platanooides* (javor mliječ)
- *Syringa vulgaris* (jorgovan)
- *Rosa hybrida* (ruža)

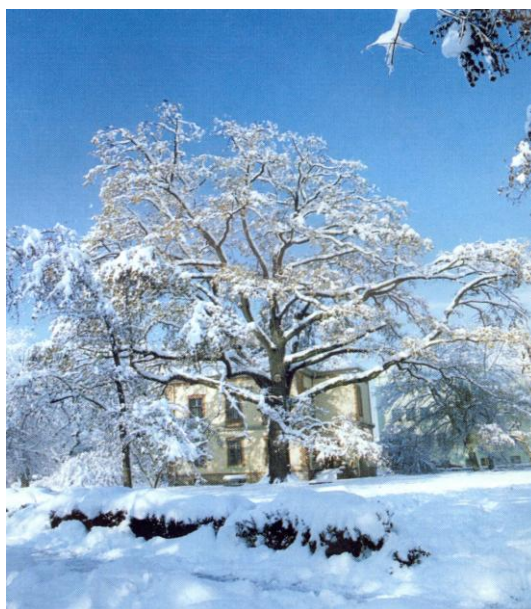
3.5. Trg hrvatskih branitelja

Park na Trgu hrvatskih branitelja se proteže na površini 16.909 m² na prostoru krajem 19. stoljeća nasute Špeljakove grabe. Okružen je zgradom katastra, gimnazije, Doma zdravlja i stambenim zgradama.

Slika 15. Dio parka snimljen iz zraka

Tu je do prije nekoliko godina raslo najstarije sisačko stablo, Quercus robur – hrast lužnjak, Julius

Slika 16. Julius, fotografija iz 2001.godine

Julius je bio visok preko 31 m, promjera debla 142 cm i krošnje 36 m. Ovaj starac proglašen je zaštićenim spomenikom prirode, a srušio se pod težinom snijega.

Popis vrsta

- *Tilia platyphilos* (rana lipa)
- *Tilia cordata* (kasna lipa)
- *Taxus baccata* (tisa)
- *Pyrocantha coccinea* (vatreni trn)
- *Prunus laurocerasus* (lovorvišnja)
- *Betula pendula* (obična breza)
- *Pinus sylvestris* (obični bor)
- *Acer platanooides* (javor mliječ)
- *Syringa vulgaris* (jorgovan)
- *Malus domestica* (pitoma jabuka)
- *Pyrus domestica* (domaća kruška)
- *Sorbus aucuparia* (mukinja)
- *Castanea sativa* (pitomi kesten)
- *Quercus robur* (hrast lužnjak)
- *Populus nigra var Italica* (jablan)

3.6. Perivoj Viktorovac

Park - šuma Viktorovac, popularna Šumica, najvrjedniji je sisački prirodni lokalitet, ali je godinama bio zapušten. Građanska inicijativa pokrenula je akciju za ponovno uređenje parka, kao sisačkog područja odmora i rekreacije. Od Hrvatskih šuma i Grada očekuje se stručna i logistička pomoć

Zaštićeni perivoj Viktorovac nosi ime po svom tvorcu Victoru Schroederu koji ga je 1901. godine počeo uređivati po uzoru na zagrebački Maksimir. Šumica obuhvaća više od šest hektara prirodne i sađene šume. Davne 1906. godine u prostor je spretno uklopljen i Schroederov izvor pitke vode, danas u jako lošem stanju zbog čega zahtjeva hitnu sanaciju. Park s uređenim stazama, klupama, igralištima i izvorom pitke vode bio je omiljeno šetalište Siščana. Tu je svojedobno svoj ljetnikovac s paviljonima i teniskim igralištima imao i poznati sisački industrijalac Petar Teslić.

Perivoj Viktorovac zauzima 19.976 m², dok je šuma površine 54.000 m².

Vrijednost perivoja leži i u zadnjim sisačkim vinogradima. Stoga bi to područje trebalo revitalizirati objedinjavanjem povijesnog, kulturnog i krajobrazno-biološkog aspekta.

Slika 17. Schroederov izvor pitke vode na plakatu za uređenje "Šumice"

U proteklom 100-godišnjem razdoblju perivoj Viktorovac je bio jedan od centara društvenog života i okupljanja građanstva u raznim prigodama (blagdani, svetkovine, plesne zabave, igre, rekreacije, obiteljska druženja, sportske manifestacije, politička okupljanja i ostali sadržaji).

U novoj povijesti grada Siska, od osamostaljenja Hrvatske, uglavnom nije postojala kontinuirana skrb oko uređenosti i korištenja perivoja Viktorovac.

Iako se sam perivoj Viktorovac nalazi u središtu koorporusa grada nije dobivao zasluženu pozornost gradskih vlasti kako bi postao zona odmora i rekreacije građana. Cijeneći veliki i neiskorišteni potencijal perivoja Viktorovac građanska inicijativa pokreće aktivnosti na uređenju Šumice i uvođenja novih sadržaja u cilju da to bude okupljalište svih građana različitih generacija. Ova građanska inicijativa ima za cilj uspostavu trajne skrbi o Šumici kao zoni odmora i rekreacije i to na temelju

volonterskog i organiziranog rada građana te profesionalnog angažiranja javnih i komunalnih poduzeća grada Siska.

Naime, popularna Šumica kroz zadnjih je nekoliko godina ostala bez dijela stabala, a u nju sve više zadire i širenje Gradskih groblja Viktorovac. Također, na samom ulazu iz Strossmayerove ulice, u park - šumi gradska je vlast prije više godina asfaltirala veliku zelenu površinu, s ciljem stvaranja skate parka u Sisku, koji međutim nikada nije služio predviđenoj namjeni.

Slika 18. Asfalt u perivoju

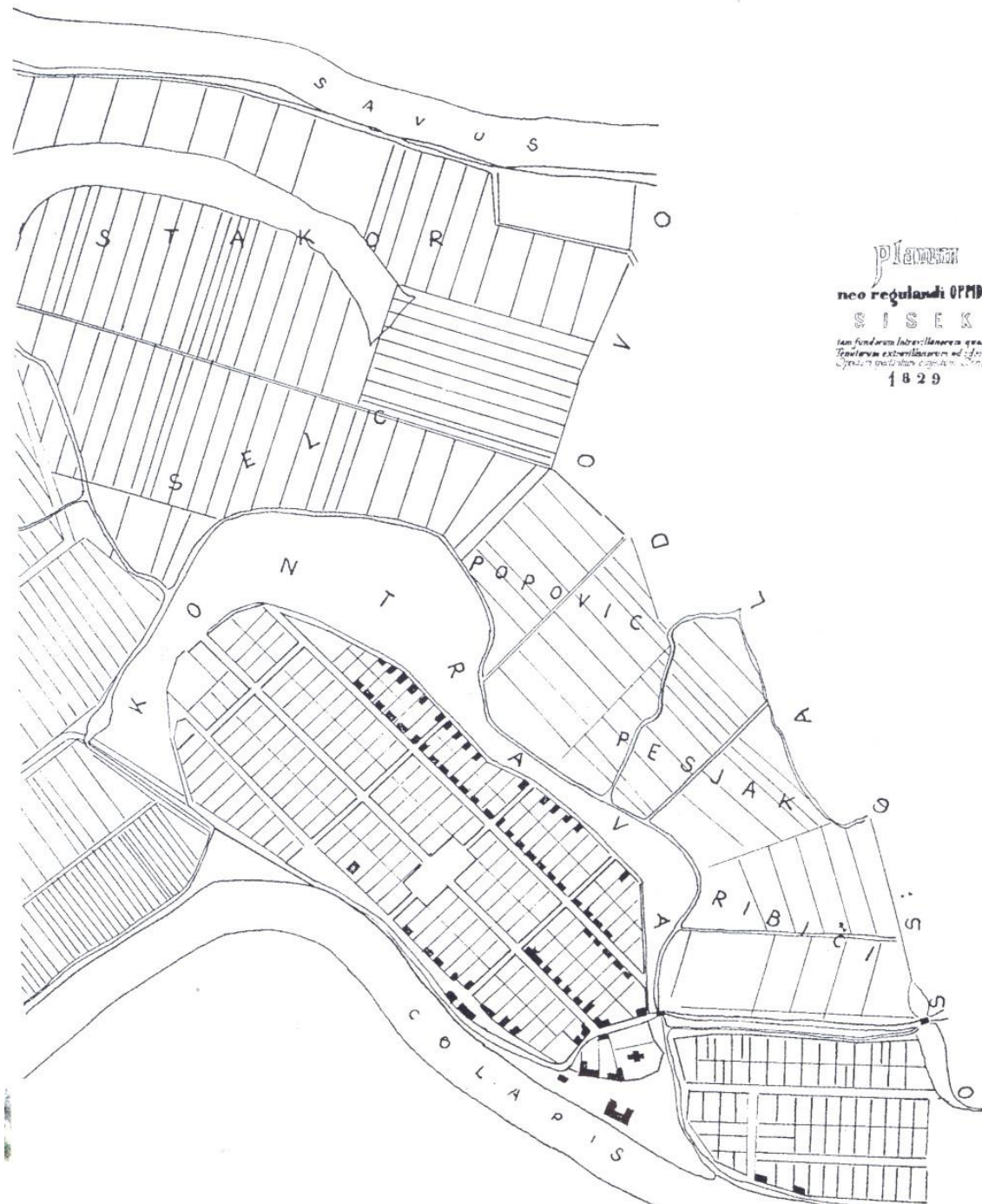

Slika 19. Zona odmora i rekreacije

Popis vrsta

- *Aesculus hippocastanum* (divlji kesten)
- *Tilia platyphyllos* (rana lipa)
- *Tilia cordata* (kasna lipa)
- *Taxus baccata* (tisa)
- *Prunus avium*(trešnja)
- *Betula pendula* (obična breza)
- *Acer platanooides* (javor mliječ)
- *Syringa vulgaris* (jorgovan)
- *Populus nigra var Italica*(jablan)
- *Juglans regia* (obični orah)

4. ZAKLJUČAK

Slika 20. Urbanistički plan grada Siska iz 1829.godine

Osim nužnosti ozelenjavanja grada radi zaštite zdravlja stanovništva od štetnog utjecaja industrijskog razvoja u novijoj povijesti Siska, za Sisak je važno je istaknuti da je sistematska izgradnja gradskog urbanog prostora grada počela još u 19. stoljeću. Izgled grada pratio je brzi gospodarski razvoj. Tridesetih godina 20. stoljeća u gradu djeluje društvo za poljepšavanje grada Siska, skrbi o zelenim parkovnim

površinama na načelima austro-ugarske estetike, discipline i uvažavanja struke. Unatoč tome, djelomično i zbog objektivnih okolnosti zaštita prirodne i kulturne baštine grada je marginalizirana, a struka zapostavljena. Nemar i devastacija velikih razmjera doveli su do lošeg stanja sisačkih parkova i perivoja.

Međutim, uz stručnjake koji Sisku žele istinsku krajobraznu renesansu polako se vraća stari sjaj gradu, rekonstrukcijom prema povijesnim parametrima. Za postizanje navedenog cilja, zamjenska sadnja u centru grada i do Lađarske ulice mora se vršiti istovrsnim sadnim materijalom, osim u objektivno opravdanim slučajevima, kada je za sadnju adekvatne vrste stabala potrebno odobrenje konzervatorskog odjela u Sisku.

Danas je u gradu aktivna Građanska inicijativa Viktorovac koja djeluje u cilju poboljšavanja kvalitete života četvrti Sisak Novi i grada u cjelini te promicanju zajedništva i odgovornosti svakog stanovnika za uređenost i ljepotu grada.

Najznačajniji projekt im je „Zona odmora i rekreacije u perivoju Viktorovac“. Cijeneci veliki i neiskorišteni potencijal perivoja Viktorovac, poznate Šumice, cilj Građanske inicijative je trajna skrb o Šumici kao zoni odmora i rekreacije, na temelju organiziranog volonterskog rada građana uz profesionalno angažiranje javnih i komunalnih poduzeća grada.

Slika 21. Sve se može kad se hoće - zajedničke snage raznih Udruga grada Siska

5. POPIS LITERATURE

1. Denich Amalija,2001. : Parkovna arhitektura grada Siska,Društvo za poljepšavanje grada Siska, Sisak
2. Wertf Erich, 2001.: Parkovna arhitektura grada Siska,Društvo za poljepšavanje grada Siska, Sisak
3. <http://mojsisak.com/>
4. http://sisakportal.hr/lajkam-sisak-akciji-uredena-sumica/?cbg_tz=-120
5. <http://sisak.hr/generalni-urbanisticki-plan-grada-siska/>